

Az attitűdök

Példák

- „Felháborít cikkük a nudizmusról”
- „Ijeszt a főtéri szobor”
- „Elítélem a terrorizmust”
- „Kedvenc rágógumim az Orbit”
- „Sosem szavaznék a liberálisokra”
- „Fradi-drukker vagyok”
- „Imádom Picasso-t”
- Ki nem állhatom Szabolcska Mihály költészetét”

Az ízlés

- Művészeti ingerek befogadása (inger-komplexitás, háttér-tudás)
- Izlés (redukció) „tetszés”, „elismerés”
„nemtetszés”, „elítélés”
- Kritika
- „Renaud, M. The Persian Boy-ról „gyönyörű meséjében időnként valóban felragyog az isteni fény”
- Szolzsenyicin, 1914 augusztusáról. „hosszú, unalmas”, „Tolsztoj gombafelhőként lebeg a mű felett”

Nem attitűdök

- „Félek a harapós kutyaiktól”
- „Szeretem a kaktuszokat”
- „Irtózom a kígyóktól”
- „Tetszenek a felhők”
- „Szeretem a tengert”
- „Ijeszt a sivatag”

Az ember tere

- Társadalmilag megteremtett vonzások és taszítások (kultúra, személyiség)
- Személyes tér
- Kóros tér-formálódások (fóbiák, kényszeres vonzódások)

Meghatározás

- Az attitűd a felnőtt ember beállítódása, várható pozitív vagy negatív reagálása a társadalmilag konstruált valóság valamely tárgya, jelensége iránt.
- Az attitűdök segítenek bennünket abban, hogy azonosítsuk az életvilágban nekünk tetsző és nekünk nem tetsző mozzanatokot. Az attitűdök nem saját termékek, a szocializáció során épülnek be tudatunkba. Segítenek abban, hogy elkerüljük az élet negatív realitását, segítenek abban, hogy tudjuk kik vagyunk, kikhez tartozunk, s kikhez nem.

Polimorfia

- Az attitűdök elég rugalmasak ahhoz, hogy egyes elszigetelt egyének vagy egész csoportok, sőt kultúrák esetére is alkalmazhatók legyenek. Széles körű alkalmazhatósága okán ez a hasznos fogalom a szociálpszichológia kulcsfogalma lett.

Történeti előzmények

Művészet: ábrázoló szobor tartása
balettáncos testtartása

Pszichológia: az inger-reakció kísérletekben
rendszeres ismétlődés esetén tapasztalt
egyénenként különböző reakció idő rövidülés
magyarázata (tanult készenlét)

Elméleti polimorfizmus

- Behaviorizmus (tanulás, nevelés, utánzás)
- Pszichoanalízis (tudattalan beállítódás, projekciók, szorongások, elfojtott vágyak)
- Alaklélektan: egységes, kiegyensúlyozott, ellentmondásmentes viselkedéses, gondolati, érzületi alakzat („kognitív ökonómia”)

Az attitűd szerkezete

- Affektív (érzelmi) elem: valami ellen vagy mellett
- Kognitív (gondolat, megismerési) elem: tudás, ismeret, emlék, képzet, elv)
- Viselkedéses elem: közelítés, távolodás, kerülés mint valószínűség

Az attitűd dimenziói

- Irány (pozitív, negatív, neutrális, ambivalens)
- Fokozat (intenzitás, izzó-langyos)
- Erősség (tartósság, perzisztencia)
- Centralitás (én-és identitás közelség)
- Konzisztencia (ellentmondásmentesség)

Az attitűd funkciói

- Önvédelem (hárítás, hiúság)
- Érték-kifejezés (önmegmutatás)
- Szociális (alkalmazkodás, konformitás)
- Tudás (bizonytalanság-redukció, információ-szelekció)

Az attitűd mérése

- Skálák (állítások), kérdőívek
- Thurstone (11 fokú, előzetes eljárással előállított)
- Likert (5 fokú, egyetért-nem ért egyet)
- Osgood (5 fokú, szemantikus differenciál, értékelés, erő, aktivitás)
- Páros összehasonlítás
- Kísérlet (elveszített levelek)
- Fókusz csoportok kutatások
- Be nem avató módszerek
- Real time, real data (adatbázisok elemzése)

Az attitűd és a viselkedés

- A helyzet konkrétsága és a séma általánossága
- La Piere kutatása (1930-32 utazások két kínaival Kaliforniában)
- 184 étteremben és vendéglőben étkeztek (72 esetben kitűntetett figyelemmel szolgálták ki őket)
- 67 esetben szálltak meg (1 esetben elutasítást tapasztaltak)
- Utána: levél: „fogadna-e létesítményében kínai vendégeket:
- (81 étterem adott választ, 92 % nem. 47 szálláshely adott választ, 91 % nem)

A Facebook tere (like space)

- Preferenciák (partnerek, tárgya)
- Sokféleség
- Sorozatosság
- Tömegesség
- Analitika
- Személyiség feltárás (titkok)
- Predikció
- manipuláció